

Representantforslag 90 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen, Kjell Ingolf Ropstad og Øyvind Håbrekke

Dokument 8:90 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Dagrun Eriksen, Kjell Ingolf Ropstad og Øyvind Håbrekke om et verdiløft i skolen

Til Stortinget

Bakgrunn

Kunnskapsløftet er basert på en bred erkjennelse av at man aldri har lov til å ta hvileskjær og slå seg til ro med at elevene har svake basiskunnskaper og ferdigheter i lesing, skriving og regning. Samtidig mener forslagsstillerne at resultatene i PISA og andre tester i altfor stor grad får lov til å legge hovedpremissene for de utdanningspolitiske prioriteringene. Problemet er at det ikke er læreplanens brede samfunnsmandat som legges til grunn for testene, men blant annet OECDs snevre økonomiske tilnærming til hva som er viktig.

Forslagsstillerne mener skolen trenger et bredere kunnskapssyn. Unescos «pillars of education» er løftet fram, for å demme opp mot et smalt og ensidig økonomisk basert kunnskapssyn. All utdanning må hvile på fire bæresøyler:

- Learning to know – Kunnskap og viten.
- Learning to do – Ferdigheter og praktisk handling.
- Learning to live together – Fellesskap og sosial kompetanse.
- Learning to be – Personlighets- og karakterutvikling.

Slurver man med en av søylene, svekkes likevekten og gjør den norske skolen til forveksling lik det skeive tårn i Pisa.

Forslagsstillerne støtter ikke en ensidig skolepolitisk oppmerksomhet på målstyring og kunnskap, krav og kontroll. Forslagsstillerne vil påpeke at skolen er et veksthus, ikke kun en kunnskapsproduserende bedrift. Forslagsstillerne vil ha en skole som tar sitt brede dannelsesmandat på alvor og gir barn og unge både utdanning og personlig danning.

Et av de viktigste arbeidene Stortinget har gjort på skoleområdet de siste årene, var å enes om en ny formålsparagraf i 2008. Dette arbeidet som ble gjort den gang, hvor alle partier – fra Kristelig Folkeparti til Sosialistisk Venstreparti – klarte å enes om en retning på skolens verdigrunnlag, står det respekt av. Ved sammen å kunne enes om en tekst ble det skapt ro rundt et betent tema for framtiden.

Forslagsstillerne ønsker ikke at Norge skal være nøytralt med hensyn til sentrale elementer i landets kulturarv. En av skolens oppgaver er å forvalte en nasjonal kulturell arv som alle barn og unge skal få del i. Det dreier seg om å bygge opp og videreutvikle en felles kulturell identitet, samtidig som en viser åpenhet og toleranse overfor ulike kulturelle og religiøse grupper og individer. Skal skolen kunne forvalte den nasjonale kulturarven, er det viktig med en tydelig formålsparagraf.

Utfordringen i dag er ikke å enes om et ja eller nei til en kristen formålsparagraf. Utfordringen i dag er hvordan skolene i sterkere grad skal kunne bruke det verktøyet som formålsparagrafen er.

Formålsparagrafen definerer skolens store oppdrag som å gi barn og unge hjelp til å mestre livet. I Kunnskapsløftets generelle del heter det «Sluttmålet for opplæringen er å anspore den enkelte til å realisere seg selv på måter som kommer fellesskapet til gode – å fostre til menneskelighet for et samfunn i utvikling».

Skolens fremste oppgave er å gjøre alle barn og unge til vinnere i sine liv. Anerkjennelse og verdset-

telse er nøkkelen til motivasjon, arbeidsglede og verdighetsfølelse. I en tid når bl.a. helsesøstre melder om økende elevstress som følge av tøft prestasjonspress, trenger man å løfte fram det professor Tom Tiller kaller en «nullvisjon når det gjelder unge menneskers knekte selvbilder».

Hvert barn er unikt og kommer til skolen med hele seg, hele sin livsfortelling. Derfor passer ikke alle inn i en A4-skole. Mangfoldet er skolens aller største og mest krevende utfordring. Derfor er skolen så viktig som arena for dialog og brobygging der vi som enkeltmennesker og grupper er og vil være forskjellige. Derfor må kampen mot mobbing vinnes hver dag på nytt og på nytt; gjennom nitidig, systematisk arbeid. Derfor trengs større variasjon mellom teoretiske og praktiske læringsformer. Derfor trenger skolen ikke bare lærere, men også tilgang til mer miljøterapeut- og helsesøsterkompetanse.

Forslagsstillerne er opptatt av at formålsparagrafen, Kunnskapsløftets generelle del og Læringsplakatens 11 punkt, ikke skal bli en slags «glemt hustavle». Slik læreplanens fem grunnleggende ferdigheter skal inngå i alle fag og forplikte alle lærere, må man i praksis og på bredt plan arbeide kontinuerlig med å aktualisere Norges arv og tradisjon og formålsparagrafens fellesverdier i hverdagen. Forslagsstillerne

mener man må gjøre dem til den lokale skoles store og forpliktende fellesprosjekt: respekt for menneskeverdet og naturen; åndsfridom; nestekjærleik; tilgjeving; likeverd og solidaritet.

Forslagsstillerne mener derfor at Kunnskapsløftet må støttes opp av et verdiløft. Man må i langt sterkere grad løfte opp viktigheten av skolens formålsparagraf på alle plan i skolehverdagen. På samme måte som de grunnleggende ferdighetene skal inngå i alle fag og forplikte alle lærere, må det i praksis og på bredt plan arbeides kontinuerlig med å aktualisere Norges arv og tradisjon og formålsparagrafens fellesverdier i hverdagen – respekt for menneskeverdet og naturen, åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet.

Forslag

På bakgrunn av dette fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme en plan for bedre å innlemme formålsparagrafen i alle fag og på alle nivåer i skolen.

10. april 2013